

EU Nieuws

2 Tips van Freddy Evens

EU Commissie presenteert ambitieus wijnpakket

De Europese Commissie heeft een ingrijpende hervorming van de wijnwetgeving doorgevoerd, waarmee veel van de meest dringende wensen van wijnmakers in de crisis worden vervuld om overaanbod, lage vraag en onregelmatige oogsten te bestrijden.

Deze omvatten onder meer de mogelijkheid voor EU-landen om boeren te betalen voor het rooien van hun wijnstokken ('rooien') en onrijpe druiven ('groen oogsten'), het stopzetten van vergunningen voor nieuwe aanplant in bepaalde regio's en het verhogen van de financiële steun die wijnmakers kunnen krijgen voor klimaatbestendige projecten.

De Commissie stelt ook voor om ingrediëntenlabels te harmoniseren met een QR-code voor het hele blok, evenals namen voor de steeds populairdere alcoholarme en alcoholvrije wijnen ('Alcohol Light' en 'Alcoholvrij'), wijntoerisme te stimuleren en de duur van EU-promotieprogramma's te verlengen.

"De EU is wereldleider in de wijnproductie en -export", zei landbouwcommissaris Christophe Hansen vrijdag, eraan toevoegend dat het blok goed is voor 60 procent van de wereldwijde volumes en exportwaarde. "Ik heb er vertrouwen in dat onze voorstellen zullen bijdragen aan de stabilisering van de markt."

Het langverwachte pakket is gebaseerd op aanbevelingen die in december door een High-Level Group voor EU-wijn zijn gedaan. Wijnbouwverenigingen kwamen toen in Brussel bijeen om een stappenplan op te stellen voor de manier waarop de EU de problemen in de sector kan verlichten.

Europese wijnen kampen met alarmerende 'eeuwige chemische' verontreiniging, zo blijkt uit nieuw onderzoek

BRUSSEL — Europa's favoriete fles rode of witte wijn bevat mogelijk een ongewenste ingrediënt: giftige chemicaliën die niet op natuurlijke wijze worden afgebroken.

Een nieuw onderzoek heeft wijdverbreide verontreiniging in Europese wijnen met trifluorazijnzuur (TFA) aangetoond – een persistent bijproduct van PFAS, de groep industriële chemicaliën die algemeen bekend staat als "eeuwige chemicaliën". Geen van de wijnen die de afgelopen jaren in 10 EU-landen zijn geoogst, was schoon. In sommige flessen werden gehalten aangetroffen die 100 keer hoger waren dan wat doorgaans in drinkwater wordt gemeten.

De studie, die woensdag werd gepubliceerd door het Pesticide Action Network (PAN) Europe, onderstreept de urgentie van de oproep tot een snelle uitfasering van pesticiden die PFAS bevatten. PFAS is een familie van door de mens gemaakte chemicaliën die bestand zijn tegen hitte, water en olie en die bestand zijn tegen afbraak in het milieu.

De wijnproductie is een van de grootste gebruikers van pesticiden in de Europese landbouw, met name fungiciden, waardoor wijngaarden een waarschijnlijke broedplaats zijn voor chemische ophoping. Druiven zijn bijzonder kwetsbaar voor schimmelziekten, waardoor ze gedurende het

groeiseizoenen regelmatig moeten worden bespoten, ook met sommige producten die PFAS-verbindingen bevatten.

Onderzoekers ontdekten dat TFA weliswaar niet detecteerbaar was in wijnen die vóór 1988 waren geoogst, maar dat de verontreinigingsniveaus sindsdien gestaag zijn toegenomen – tot wel 320 microgram per liter in flessen van de laatste drie jaargangen, een niveau dat meer dan 3000 keer de wettelijke EU-limiet voor residuen van bestrijdingsmiddelen in grondwater bedraagt. De auteurs van de studie koppelen deze stijging aan het toenemende gebruik van PFAS-gebaseerde bestrijdingsmiddelen en nieuwere gefluoreerde koelmiddelen in de afgelopen tien jaar.

"Dit is een rode vlag die niet mag worden genegeerd", aldus Helmut Burtscher-Schaden van de Oostenrijkse ngo GLOBAL 2000, die het onderzoek leidde. "De enorme ophoping van TFA in planten betekent dat we waarschijnlijk veel meer van deze onuitwisbare chemische stof via onze voeding binnenkrijgen dan eerder werd aangenomen."

Het rapport, getiteld Message from the Bottle, analyseerde 49 wijnen, waaronder zowel conventionele als biologische producten. Hoewel biologische wijnen over het algemeen lagere concentraties transvetzuren (TFA's) bevatten, was geen enkele wijn vrij van verontreiniging. Wijnen uit Oostenrijk vertoonden bijzonder hoge concentraties, hoewel onderzoekers benadrukten dat het probleem zich over het hele continent uitstrekt.

"Dit is geen lokaal probleem, maar een wereldwijd probleem", waarschuwde Michael Müller, hoogleraar farmaceutische en medicinale chemie aan de Universiteit van Freiburg, die een onafhankelijke studie uitvoerde die vergelijkbare resultaten bevestigde. "Er zijn geen onverontreinigde wijnen meer over. Zelfs biologische landbouw kan zich niet volledig beschermen tegen deze vervuiling, omdat transvetzuren nu alomtegenwoordig zijn in het milieu."

De bevindingen benadrukken de toenemende aandacht voor PFAS – een brede klasse van gefluoreerde verbindingen die worden gebruikt in producten van antiaanbakpannen tot blusschuim en landbouwpesticiden. Deze stoffen worden gewaardeerd om hun duurzaamheid, maar er is aangetoond dat ze zich ophopen in het milieu en in levende organismen, met mogelijke verbanden met kanker, leverschade en reproductieve schade.

Hoewel de risico's van langketenige PFAS al lang bekend zijn, werden transvetzuren tot voor kort door zowel regelgevers als fabrikanten als relatief onschadelijk beschouwd. Die visie wordt nu in twijfel getrokken. Een door de industrie gefinancierd onderzoek uit 2021 in het kader van de REACH-verordening voor chemische stoffen van de EU koppelde blootstelling aan transvetzuren aan ernstige misvormingen bij konijnenfoetussen, wat regelgevende instanties ertoe aanzette om transvetzuren te classificeren als "giftig voor de voortplanting".

"Dit maakt het des te urgenter om actie te ondernemen", aldus Salomé Roynel, beleidsmedewerker bij PAN Europe. Ze wees erop dat volgens de huidige EU-pesticidenregels metabolieten die risico's vormen voor de reproductieve gezondheid niet detecteerbaar mogen zijn in grondwater boven 0,1 microgram per liter – een limiet die regelmatig wordt overschreden in zowel water als, nu, voedsel.

De timing van het rapport verhoogt de politieke druk, slechts enkele weken voordat de EU-lidstaten moeten stemmen over een verbod op flutolanil, een PFAS-pesticide dat is geïdentificeerd als een significante uitstoter van transvetzuren. Campagnevoerders stellen dat de EU verder moet gaan en moet aandringen op een groepsbreed verbod op alle PFAS-pesticiden.

"De stemming over flutolanil is een eerste test of beleidsmakers deze dreiging serieus nemen", aldus Roynel. "Maar uiteindelijk moeten we de hele categorie van deze chemicaliën uit de landbouw bannen."

Brancheorganisaties zullen zich waarschijnlijk verzetten en stellen dat pesticiden op basis van PFAS cruciaal blijven voor gewasbescherming. Maar Müller weerlegt die bewering en zegt dat er alternatieven beschikbaar zijn: "Er zijn alternatieven. Het idee dat deze chemicaliën essentieel zijn, klopt gewoon niet."

Nu de ruimere PFAS-beperkingen van de EU momenteel ter discussie staan, brengt de wijnstudie nieuwe urgentie in de discussie over hoe chemische vervuiling moet worden aangepakt en de Europese voedselvoorziening moet worden beschermd.

"Hoe langer we wachten, hoe erger de vervuiling wordt", aldus Burtscher-Schaden. "En omdat we te maken hebben met een chemische stof die nooit verdwijnt, zorgt elk jaar van inactiviteit voor schade die generaties lang voortduurt."